

Gospodarske stvari.

Zasajajmo tudi gruške!

I. V poslednjih letih se je v sadjereji veliko v naši deželi storilo, vendar so se najbolj jablane iskale in zasajale. Ali naša dežela ima tudi izvrstno sposobnost roditi posebno žlahtne in dobre gruške. Ako se toraj tudi gruške v obilnejšem številu zasajati začnó, bode to sadjerejem in vrtnarjem veliko dobička donášalo. Zato moramo jim zasajanje raznih sort grušek kolikor mogoče najtoplejše priporočati. Seveda, treba pri tem delu tudi na izbor pravih sort v prvi vrsti pozor obračati, t. j. takih sort, ki rade in vsakokrat kupca najdejo. Na ovočnih trgih n. pr. na Dunaji so gruške le bolj redko na prodaj, posebno v pozni jeseni in po zimi se ta izvrstni sad skoraj popolnoma pogreša, kako redko se najdejo dobre in žlahtne zimske gruške na trgu, kakor Dielova maslenka, Vojvodica Angulemska itd. In če se ktera kje zasledi je to k večjemu v kaki delikatesni prodajalnici in sicer za ceno, do ktere se navadni umrljivi človek ne more povzdignoti in vendar bi tako sadje tudi mizo navadnega človeka slajšati imelo. Po delikatesnih prodajalnicah in trgovinah s sadjem pa stoji lepša zimska žlahtna gruška po 30 do 60 kr. in še več, po boljših gostilnah in hôtelih se od meseca novembra do aprila plačuje za gruško dostikrat malo lepo po 30 do 70 kr. Lepe, brezmadežne caričine ali tako imenovane cvergljače se na Dunajskem trgu od trgovcev s sadjem po 5 do 8 kr. plačuje gruška in cena na debelo od 21. novembra pr. l. se je za kilo boljših grušek z 40 do 50 kr., za gruške za kuharje pa z 20 kr. kilo zaznamovala. Na kilo jih pa gre grušek po 4 do 8 kakor so pač debele.

Iz tega je toraj razvidno, da se grušek vse premalo na trg postavlja slasti dobrih, žlahtnih jesenskih in zimskih sort. Po trgih na Dunaju, Gradcu in po drugih mestih se moštнице in druge le bolj za gospodarstvo služeče sorte zmešane na prodaj postavljajo in prav dobro plačujejo.

Po tem takem ni nobene dvombe, da je za povišani pridelek dobrih dolgo trpežnih namiznih grušek gotovega kupca najti. Tukaj kažemo le na tako imenovano koperčko gruško, Liegeluovo zimsko maslenko, katerih se iz Češkega na tisoče hektolitrov cele šajke in ladije polne po Labi naprej v severne kraje leto na leto izvažajo in sicer za prav dobro ceno.

Gruševo drevo prospeva najbolje v krepki, dobri zemlji. Pred vsem mora biti zemlja globoko prstena. Kjer so spodnje plasti zemljišča puščobne ali celo mokrotne, tje ne kažejo. Samo se morajo mlade gruške posajati na posebne zato nametane griceke. Gruševo drevo potrebuje za

dobro prospevanje in obilni obrodek okusnih dobro in lepo izraščanih plodov, zadostne vlage v zemlji. V suhi zemlji je obrodek pičel in tudi sod je kamnat in dobiva razpoke in madeže na koži. Nekatere sorte grušek in med njimi ravno boljši trgovinski sad rastejo le v vlažni zemlji. n. pr. tako imenovana gruška postrvka, ktera na nji prikladni zemlji zelo obilno sad rodi. Mnoge skušnje so pokazale, da gruševa drevesa v hišnih vrtih, blizo potokov, jarkov, strug najbolj obilno rodé. (Dalje prihodnjic.)

Dopisi.

Iz Konjic. (Volitve) v občinski zastop so bile vendar enkrat razpisane, ko je ministertvo samo to zaukazalo. Nemškutarji so na vse kriplje delali. Pozivali so volilce v pisarno dr. Lederja na pogovor o „važnih rečeh“, denar trosili kakor še nikdar. Hodili so od vasi do vasi, plašili in grozili. Kdor je hranilnici dolžan, moral se je vdati. Pooblastila lovil je posebno dninarski pisac Kalšek, ter o tej priliki grdo Slovence in odlične narodnjake obiral, da, celo rajnega dr. Antona Prusa, od katerega je vsakega novega leta dan prav rad darila jemal, na miru ni pustil. Pooblastila smo večinoma prekrizali. Nemškutarji nabrali so nad 100 fl. dva polovnjaka vina, mnogo sodčekov piva, jedi in 900 cigar za lačenbergerje vsake vrste. Teh so tudi v pondeljek 12. t. m. ko je III. razred volil, precej nalovili, med onimi, ki so od zahodne strani prišli in skozi mitnico (mavto) v trg morali. Pri „bärenwirtu“ so čakali Ad. Wolland, Bärenwirt in njega pristasi in lovili, obdelavali ljudi, da je bilo grdo; kdor se jim ni udal, je moral bežati. Tako so delali na vseh krajih, pri vseh uhodih v trg. Glasno so se kmeti pritožili nad surovostjo, neotesanostjo s kojo so jih v trgu obsipali.

V volilno komisijo je župan samo kmeta Železingerja od naše strani poklical, ki seveda ni mogel dosti ugovarjati. Ko smo v deželni zbor volili, dovolil je vladni komisar vsakemu, ki kandidata sam z volilnega listka brati ni mogel, da mu je kdo drugi pomagal, pa ta olajšava sedaj ni veljala, „mars hinaus“ je zagrmelo, če ni znal brati ali ni imena naglo na pamet vedel. Volilna komisija se je nalašč zbrala v tesni občinski pisarni, v kateri se pisar Bunte komaj obrača, ne pa kakor ob času deželno-zborske volitve v hranilnični sobani, ki je prostorna za 200 ljudi. Volilci so tedaj na stopnicah, v lopi ali celo na trgu v snegu stati morali, niso tedaj pogosto slišali, če so jih klicali in so le s težavo in na pol razenkani ter opsovani do komisije dospeli, kajti v lopi, veži in na stopnicah gnetili so se pijani pobalinski hujskaci in ljudje kakor krmar Pirš, čevljar

Klančnik, krojač Pečnik, velikoposestnik Klanferjev Jakec, Miha Kolarič in enaki. Tu se je suvalo in ruvalo, rivalo in cukalo, psovalo in zabavljalo. Nadjali smo se mnogo slabega, a kar se je godilo, to presega najskromnejše meje dostojnosti in medsebojnega življenja. Vsi so se čudili, da vladni komisar pri teh volitvah ne posreduje. Vkljub temu, da je volilni zapisnik zmešano sestavljen, vkljub pijači in klobasam, denarju, cigaram in obljubam, vkljub temu, da so nemčurji naše begali, strašili in grdili; vkljub temu, da pooblastila nekatera veljati niso smela, je narodna stranka vendarle v III. razredu skoraj zmagala, kajti g. Hertl, Šepić in Pajek so izvoljeni, trije so pa propadli za 2 do 3 glase po sledeči zvižaji. Imeni Valant in Walland sta si enaki. Semtertje je kakšen volilec rekel nedoločljivo Valant, na kar so ga hitro zmešali vprašajoč: Alberta? Da, Alberta so nekateri djali in zapisal se je Adalbert Walland namesto Franz Valant Kolar. Rekli so tudi kmetje: potem pa doktorja. Katerega doktorja hočete, čete Premšaka? — Naj bo Premšak, glasilo se je nekaterokrat namesto dr. Prus. To je torej isti, „grosser deutscher Sieg“ ki so ga naši Nemci priborili. Postavili smo se prvokrat v boj in skoraj zmagali. Ko bi ranji dr. A. Prus še bil med nami, bili bi nemčurje sijajno za vselej premagali. Prihodnje se to gotovo zgodi. Dalje se volitev nismo hoteli vdeležiti.

Iz Remšnika. (Huda zima, šilhar.) Grozno zimo imamo letos na hribih. „Slov. Gosp.“ je jeseni poročal o znamkih, ki napovedajo veliko snega in hudo zimo. Tudi tukaj je nek stari posestnik rekel, do Božiča ne bo snega, a potem ga bo veliko. Na Radlu je 2 metra visoko snega. Na Remšniku kake pol ure niže ga je $1\frac{1}{2}$ meter. Plota ni videti nobenega več; kder je pa nekoliko zanešenega snega in se mora predrzati ali gaz napraviti, ga je toliko, da se lahko obok napravi v sneg.

Cez 1 meter padlo ga je uže ob Božiči, ki se je pa do 12. januarja nekoliko vlegel. Napravile so se tudi ob Božičnih praznikih dobre gazi. Dne 12. januarja je zopet začelo snežiti in snežilo neprenehoma do 15. januarja blizo do „mlaja“. Vremenar vže dolgo ni bil tako nizko. Dva možaka sta po ravnici $\frac{1}{2}$ ure od cerkve dve uri dne 14. januarja sneg gazila, preden sta do cerkve prišla. Da je zdaj nemogoče šolarjem v šolo priti, se nihče ne bo čudil. Stari ljudje pravijo, da l. 1852 bi bil blizo tako velik sneg. Sreča velika, da so ljudje zdravi. Že celi mesec ni bilo spovedi in tudi ne mrliča. Mrliča bi sedaj v sneg morali položiti, na pokopališče spraviti bilo bi skoro nemogoče. Vmes je vže tudi „rušte“ poravnalo. Če kdo hoče zdaj k sosedu alj kam drugam priti, mora si „krplje“ na podplate navezati.

S krpljami se komaj čovelj globoko vdira, in mogoče je precej hitro hoditi, vendar brez truda ne. Krplje so štirivoglate podolgate deske ali podobne majhni brani. Drevja je sneg vže veliko polomil. Mnogo vže jeseni, ko je na listnato drevje padel, a veliko več pa zdaj. Jeseni je mlado drevje trpelo, zdaj pa staro, ker je južnati sneg na veje primrznil in tako dobro podlago napravil za več snega in kedar je teža vejam prevelika, se morajo vlomiti ali razcepati. — Šilhar je pretečeno leto po do broti in množini slab. Na Remšniku ga sicer ni, a unkraj Radla na Nemškem je veliko vinogradov. Ker so vinogradi začeli slabo roditi, jeli so Nemci po vinogradih koruzo itd. saditi. Po leti se tamkaj vinograd težko pozna od koruzine njive. Gotovo je to vzrok, da tako malo šilharja priraste. Da je viničarjem to po volji, se samo ob sebi razume, ker je viničarju prid posestnika malo na skrbi. Koruzni črvi so vže začeli se v trsove seliti. Našli so v suhih trsah koruzne črve. Ako se ne bo spravila koruza iz vinogradov, bo sčasoma še menje šilharja. Viničarji pravijo, da koruza točo brani, ker le po njej tolče ne po trsu. Dober izgovor in Nemeč misli, da je res. Prodava se šilhar letos po 40 fl. polovnjak in je le srednje do brote, ker slajo je koruza vzela. Zdaj žalostni prepevamo tukaj pesem: „Pridi vrh planin, nižave sin“, če si kos!

Iz Celja. (Imenik narodnih odvo katov in notarjev.) Slov. Gospodar je lani omenil potrebo, sestaviti in objaviti imena narodnih advokatov in notarjev, zdravnikov, trgovcev, gostilničarjev, obrtnikov itd. Začnimo s prvimi: Narodni slovenski odvetniki so:

1. V Celji, kjer se nahaja okrožna sodnija za spodnji Štajer: g. dr. Josip Serbec in g. dr. Ludovik Filipič; 2. v Mariboru so: g. dr. Ferd. Dominkuš, ob enem že dolgoletni in veleza služni poslanec za kmečke občine celjskega okraja in potem g. dr. Jarnej Glančnik, g. dr. Ivan Orozel in g. dr. Janko Serbec; 3. v Ptujih so: g. dr. Alojz Gregorič, g. dr. Jožef Čuček in in g. dr. Jakob Ploj; 4. v Ormoži: g. dr. Ivan Omulec in g. dr. Ivan Petovar; 5. v Ljutomeru: g. dr. Anton Mravlak; 6. v Zgornji Radgoni: g. dr. Jožef Gorički; 7. v Brežcah: g. dr. Guido Srebre; 8. v Kozjem: g. dr. Franc Raus. —

II. Narodni slovenski notarji pa so: 1. v Celji: g. Lovro Baš; 2. v Mariboru: g. dr. Franc Radač ob enem deželni poslanec za mariborski okraj; 3. v Sevnici: g. Franc Veršec; 4. v Gornjem gradu: g. Juri Deteček; 5. v Šoštanjih: g. Ivan Kačič; 6. v Sl. Bistrici: g. Rataj; 7. v Ormoži: g. dr. Geršak; 8. v Ljutomeru: g. A. Šlamberger. — Najbolj manjka nam slovenskih narodnih odvetnikov v Slov. Gradci, v Konjicah, v Slov. Bistrici, v Laškem trgu, v Šmarji, v Rogatci, pri sv. Lenartu v Slov. gorica in Marenbergu.

— Narodni notarji so potrebni: v Šmariji, v Rogaci, v Brežicah, v Konjicah, v Marenbergu, v Slov. gradci, v Ptuiju, na Vranskem, v Zgornji Radgoni, v Kozjem in pri sv. Lenartu v slov. Goricah ter v Laškem trgu, kjer povsod so zdaj nastanjeni nemščtu vdaní notarji, ki za Slovence le v nemščini uradujejo. — Tudi v Mariboru bi moral še bar eden slovenski notar biti, ker je mariborska okolica do malih izjem čisto Slovenska. — Imamo zatoraj na spodnjem Štajerskem že zdaj lepo število narodnih odvetnikov (15) in notarjev (8) ter če bi vsi svesti si svoje narodnosti uradovali za Slovence le večjidel v lepem našem materinskem jeziku, bil bi stem lep in velik napredek storjen do slovenskega uradovanja pri sodnijah in drugih uradih. — Žalibog pa, da nekateri naši narodni odvetniki in notarji premalo, nekateri pa celo nič slovenskega jezika v govoru in pisavi pred sodnijami in uradi ne vporablajo, v čem ravno tudi vzrok tiči, da sodnije in uradi ne uvidevajo potrebnosti posluževati se slovenščine v pismenem svojem poslovanju s strankami. Poboljšajte se!

(Dalje prihodnjič.)

Iz Ormoža. (Občinske volitve.) Dne 10. in 12. t. m. smo imeli volitve v mestni zastop. Slovenci smo se prvokrat volitve vdeležili in naši kandidati so bili sledeči gospodje: za III. razred: dr. Ivan Geršak, dr. Anton Žižek, Simon Kandrič in Jožef Vavpotič, za namestnika pa Jakob Potočnik in Ivan Gasperič; za II. razred: dr. Ivan Petovar, dr. Ivan Omulec, Jakob Zinko in Andraž Pravdič, za namestnika pa Ivan Kovačič in Matjaž Ministerfer; za I. razred: Alojzij Windisch, Ferd. Stamen, Ivan Vrtnik in Štefan Pernat, za namestnika pa Štefan Brodar in Matjaž Kuharič. V tretjem razredu smo imeli po našem računu veliko večino, zmaga v drugem razredu je bila zagotovljena, v prvem razredu smo pa računili na jednako število glasov. Naši posilincei so bili v jako veliki zadregi ter so že obupavali. In glejte, najedenkrat so neko zvohalí. Dva dni pred volitvijo so razglasili svoje kandidate v tretjem razredu. In mislite, da so kandidate iz svoje sredine postavili? — Ne, ampak vzeli so nam naše kandidate, deloma iz drugega, deloma iz prvega razreda, namreč: g. dr. Omulca g. dr. Zinko-ta, g. F. Stamena in g. J. Gašpariča. Tudi so znali najedenkrat slovenski ter so našim volilcem slovenske volilne pozive razposlali, v katerih so svoje kandidate priporočali, kajti večina teh je slovenska. V tem volilnem pozivu so se naši posilincei posebno kmetom dobrikali, imenovali so se stranka meščanskih domačinov ali „burgarjev“, kateri so tukaj rojeni in kateri so tukaj dorasli in tudi stari postali; imenovali so se stranka, katera je sploh v lepi vzajemnosti (!) s svojimi sosedi, katera je za blagor vsakega domačina brez razločka

„narodnosti“ (!) skrbela in katera je za to, da se otroci sprva le v svojem domačem jeziku in še le pozneje v drugem „deželnem jeziku“ učé. Rekli so tudi, da je njihova stranka z občinskimi posestniki cele fare že od starih časov „skoz staro prijateljstvo“ njih preddedov „zavezana“ in tako rekoč od rojstva „zaraščena“ i. t. d. — Glejte tako so se hlinili in prilizovali, in kdor jih ne pozna, bi jim verjel. In kaj mislite kdo je ta volilni poziv podpisal? F. Kada, kojega preddedi so bili na Českem doma. U. Martiuz, kateri je z nemškega Koroškega v Ormož priromal, J. N. Kautzhammer, kojega preddedi so bili židovi na Madjarskem. F. Talavania, kateri nema znanega očeta, še manj pa znanih preddedov, itd. — In ti ljudje pravijo, da so že njih preddedi z vsemi občani v prijateljstvu (!) živeli, da so jim preddedi to prijateljstvo „varili (!)“, oživljali in je jim brez madeža „izročili!“ (Dalje prihodnjič.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Svitli cesar stanuje zopet na Dunaji, cesarica se je preselila za nekaj časa v krasni Miramar nad Trstom. — Grof Hohenwart je postal predsednik najvišjemu računišču, torej naslednik kaeza Auerperga. — Državni zbor bo obravnaval novo postavo o pristojbinah (desetku), finančni minister upa 2,270,000 fl. več dobiti, slovenski poslanec Obreza pravi, da vkljub temu bode nova postava manjšim posestnikom na korist, cesar mu g. dr. Gregorič v Ptuiju povsem ne veruje, če se dotični paragraf v vladinem črteži ne prenaredi. Več prihodnjič. — Ljubljanski „Slovenec“ in „Novice“ in praška „Politik“ izražajo se zoper „jugoslovanski klub“ prihodnjih državnih poslancev. Razlogi nam štajerskim Slovenceem niso prepričevalni. — Vladni list ljubljanski smatra slovenske napise na slovenskih šolah na Kranjskem kot malenkost. To je gotovo značiljivo. — Konservativni deželni zbor v gornjej Avstriji daje duhovnikom zopet več vpliva na nadzorovanje ljudskih šol, cesar so postavo potrdili. — V Trstu so v morje spuštili novo ladijo parobrodnik za društvo: Lloyd. Ladija nese 86030 meterskih centov tovara in 600 ljudij. — Dunajski Judi so izdali knjižico: Das bedrängte Wien, t. j. stiskovani Dunaj in pravijo, da so vlada in narodni slovanski krivi, če Dunaj propada. To je grda laž. Vlada in sedauji cesar so dali krasne palače zidati, ves prostor za „Ring“ je bil darovan mestu. Ako Dunaj propada, krivi so njihovi liberalci in Judi, ki v svojih novinah blato poganjajo na vse nemške narode in žalijo vsakega kdor ni Jud in liberalc. — Vogerski Tisza kliče uže premnogokrat kralja na pomoč, kedar je v zadregi, naj mu pomaga. To je znamenje, da ne stoji